

Digitaidot ja käsiteviidakko Erasmus+ -ohjelmassa

Petra Helenius, Ohjelma-asiantuntija
Kansainvälistymispalvelut, Opetushallitus

18.11.2025

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

Sisällys

- 1. Digitaalisuus – Mistä oikeastaan puhutaan?
- 2. Digiperustaidot – mitä ne ovat?
- 3. Digitaalisuus Erasmus+ -ohjelmassa

1. Digitaalisuus – mistä oikeastaan puhutaan?

Erasmus+

Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

Digitalisaatio vai digitaalinen siirtymä?

- **DIGITALISAATIO** tai digitalisoituminen
 - Digitaalisen tietotekniikan yleistyminen arkielämän toiminnoissa.
 - Laajentuneet yhteisöllisyyden ja kansalaisdemokratian vaikutuskanavat
 - Kansalaisen ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyviä aikan, tilaan, tiedonsaantiin ja osallistumiseen rajoituksia on poistunut.
- **DIGITAALINEN SIIRTYMÄ** muuttaa tapaa, jolla useimmat yhteiskunnan osa-alueet toimivat.
 - Organisaation toiminnan käytännön muutokset ja yhteiskunnan kulttuuristen ja sosiaalisten normien kehittyminen
 - Ei-digitaalisten ja manuaalisten prosessien muuntaminen tai mukauttaminen digitaalisiksi prosesseiksi.
 - Oppimista ja uuden osaamisen hankkimista voidaan tehostaa digitaalisia työkaluja hyödyntämällä.

Saavutettavuus

- Ihmisten erilaisuuden ja moninaisuuden huomiointia digitaalisten sovellusten kuten verkkosivujen ja mobiilisovelluksien suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Parantaa yhdenvertaisuutta digitaalisessa yhteiskunnassa.
- Keskeisesti myös asiakaslähtöisyyttä ja kattavaa asiakaspalvelua → **Suunnittele kaikille –periaate**

Saavutettavien verkko- ja digipalveluiden toteutuksessa tulisi huomioida kolme osa- aluetta:

- Tekninen saavutettavuus
- Helppokäyttöisyys
- Ymmärrettävyys

Verkkosisällön saavutettavuusohjeet: <https://www.w3.org/Translations/WCAG21-fi/>

Digitaalinen kuilu

- Usein puhutaan teknologisesta kahtiajaosta, mutta kyse se on luonteeltaan **enemmänkin sosiaalinen ja poliittinen** → Tietokoneen ja Internet-yhteyden puute ei välttämättä olekaan suurin syy digitaaliseen kahtiajakoon, vaan se miten teknologiaa sovelletaan käytäntöön
- Vaikuttavia tekijöitä digitaalisen teknologian käyttöönottoon voi olla esim. ikä, ympäristötekijät, motivaatio, kiinnostus, pääsy laitteiden äärelle...
- **Mihin yhteiskunnallisiin asioihin digitaalinen kuilu voi esim. vaikuttaa?**
 - Tiedon saanti
 - Koulutus
 - Osallistuminen päätöksentekoon
 - Sairauksien ehkäiseminen ja hoito

Tietosuoja

- Laki vaatii, että on kerrottava, mitä henkilötietoja kerätään. Kyseessä voivat olla lomakkeen kautta kerättyjä yhteystietoja tai sivuston käyttöön liittyvää dataa, jota kerätään.
- Kävijän tulee löytää sivustolta tietosuojalauseke, jossa kerrotaan, mitä tietoja kerätään, mihin niitä käytetään, kuinka pitkään niitä säilytetään sekä miten omat tiedot saa halutessaan poistettua.
- Yleinen tietosuoja-asetus GDPR tulee sanoista General Data Protection
- Lue lisää Erasmus+ tietosuojasta <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/tietosuoja-erasmus-ja-euroopan-solidaarisuusjoukot-ohjelmissa>

Digitalisaation suuntaviivoja – Mitkä ohjaavat digikehitystämme? 1/4

EU-tasolla esimerkiksi nämä:

- Euroopan komission digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma DEAP (Digital Education Action Plan 2021 – 27) → Tavoitteena edistää laadukasta, osallistavaa ja saavutettavaa digitaalista koulutusta Euroopassa
<https://education.ec.europa.eu/fi/focus-topics/digital-education/plan>
 - Prioriteetti 1: Korkealaatuisen digitaalisen koulutusekosysteemin kehittäminen
 - Prioriteetti 2: Digitaalisten taitojen ja valmiuksien vahvistaminen digitaalista siirtymää varten
- A Europe fit for the Digital Age –strategia → EU rakentaa strategialla digitaalista ja kestävää yhteiskuntaa, joka vauhdittaa vihreää siirtymää ja vahvistaa kriisinkestävyyttä. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_en

Digitalisaation suuntaviivoja – Mitkä ohjaavat digikehitystämme? 2/4

EU-tasolla esimerkiksi nämä:

- EU:n Union of Skills -aloite ja Action Plan on Basic Skills korostavat perustaitojen – kuten luku-, numero- ja digitaidot – merkitystä osallisuuden, työllistymisen ja elinikäisen oppimisen tukena.

https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/union-skills_en

- Aloitteeseen kuuluu myös STEM*)-koulutuksen strategia, joka edistää luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden, matematiikan ja taiteiden taitoja
- Digital Decade policy programme 2030 → seuranta- ja yhteistyömekanismi Euroopan digitaalisen muutoksen yhteisten tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi

*) STEM= Science, Technology, Engineering, Mathematics

Digitalisaation suuntaviivoja – Mitkä ohjaavat digikehitystämme? 3/4

Suomessa esimerkiksi nämä:

Suomen digitaalinen kompassi (Valtioneuvosto (ministeriötyöryhmä ja digitoimisto)) on vuoteen 2030 ulottuva kansallinen strateginen etenemissuunnitelma, joka luo kokonaiskuvan Suomen digitalisaatiokehityksestä ja ohjaa kansallisen kehitystyön suuntaa. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/7b8d1bdd-1688-4d6a-8833-619daf0b0e23>

- sisältää tavoitteet neljällä osa-alueella:
 - **Digitaidot:** Kaikilla kansalaisilla riittävät **digitaidot**, osaavaa henkilöstöä työelämässä ja lisätään digitaalista koulutusta
 - **Infrastrukturi:** Nopeat yhteydet, 5G/6G-kehitys ja vihreä, turvallinen datatalous
 - **Yritykset:** Pilvipalvelujen, **tekoälyn** ja muiden **teknologioiden käyttö yleistyy**
 - **Julkiset palvelut:** Käyttäjälähtöiset, laadukkaat ja saavutettavat digipalvelut kaikille

Digitalisaation suuntaviivoja – Mitkä ohjaavat digikehitystämme? 4/4

Suomessa esimerkiksi nämä:

Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjaukset 2027 (Opetus- ja kulttuuriministeriö) → Linjausten toteutuminen merkitsee mm. osaamisen kasvua ja yhdenvertaisuuden edistymistä. Digitalisaatiota edistetään tietoperustaisesti kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/ab284bcd-42d5-459b-be00-cacb4e224b2b/content>

Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa – lainsäädäntö ja suositukset (Opetushallitus) → tarjoaa koulutuksenjärjestäjille ja opetushenkilöstölle suuntaviivat tekoälyn vastuulliseen, turvalliseen ja eettiseen hyödyntämiseen. <https://www.oph.fi/fi/tekoaly-varhaiskasvatuksessa-ja-koulutuksessa-lainsaadanto-ja-suositukset>

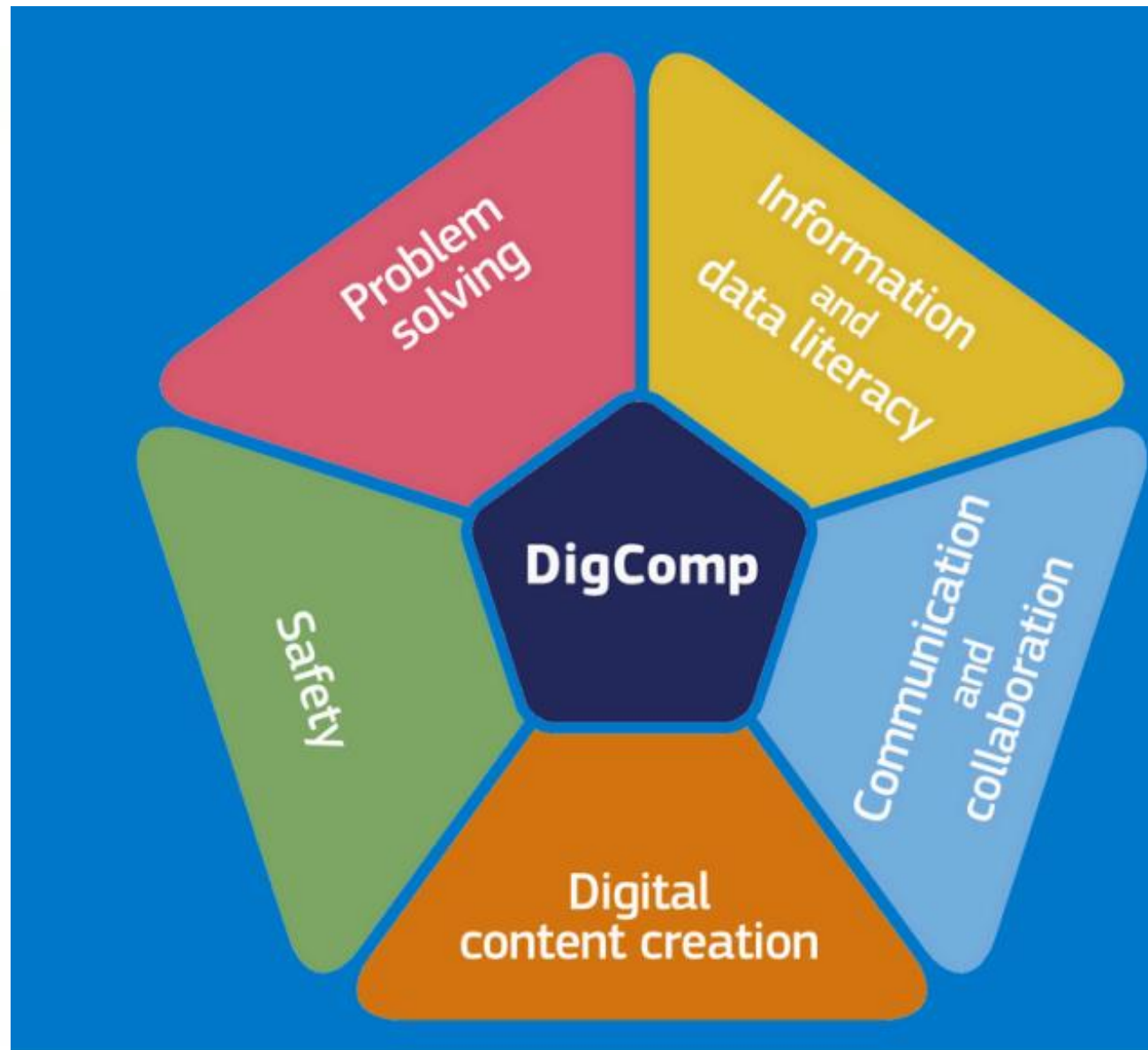
2. Digiperustaidot – Mitä ne ovat?

Erasmus+

Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

Eurooppalainen perusdigitaaitojen viitekehys Digicomp 1/3

Eurooppalainen perusdigitaalitojen viitekehys Digicomp 2/3

Eurooppalainen perusdigitaaitojen viitekehys Digicomp 3/3

- **Informaatio ja datan lukutaito**
 - Osaa hakea, tallentaa ja järjestää digitaalista tietoa ja sisältöä sekä arvioida lähteen.
- **Viestintä ja yhteistyö**
 - Osaa viestiä ja tehdä yhteistyöt digitaalisilla alustoilla sekä käyttää julkisia ja yksityisiä digitaalisia palveluita.
- **Digitaalisen sisällön luominen**
 - Osaa luoda ja muokata digitaalista sisältöä, ymmärtäen miten tulisi soveltaa tekijänoikeuksia ja lisenssejä. Osaa antaa ymmärrettäviä käskyjä tietokonejärjestelmälle
- **Turvallisuus**
 - Osaa suojata laitteita, sisältöä, henkilötietoja ja digitaalisuutta digitaalisissa ympäristöissä. Tiedostaa digitaaliset teknologiat, joilla voi edistää sosiaalista hyvinvointia ja osallisuutta.
- **Ongelmanratkaisu**
 - Osaa tunnistaa ja ratkaista ongelmia digitaalisissa ympäristöissä. Pysyy ajan tasalla digitaalisessa kehityksessä.

3. Digitaalisuus Erasmus+ - ohjelmassa

Erasmus+

Muuttaa elämäsi – avartaa maailmaasi.

Digitaalisten taitojen kehittäminen keskiössä (EU)

Nykytila:

- 44 % EU-kansalaisista puuttuu perustason digitaidot
- 81 % ICT-asiantuntijoista on miehiä
- 34 % opiskelijoista suoriutuu heikosti tietotekniikassa/digitaalisissa taidoissa

Tavoitteet vuoteen 2030 mennessä:

- 80 % aikuisista hallitsee perustason digitaidot
- 20 miljoonaa ICT-asiantuntijaa EU:ssa (lisää naisia alalle)
- Alle 15 % kahdeksasluokkalaisista suoriutuu heikosti tietotekniikassa

Organisaatioiden digitaitojen vahvistaminen Erasmus+-hankkeiden avulla

- 4 painopistettä Digitaalisuus, osallisuus, ympäristöystävällisyys ja aktiivinen kansalaisuus. Tutustu digitaaliseen painopisteeseen: <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/digitalisaatio>

Mitä tavoitellaan digitaalisuus-painopisteellä?

- Luoda koulutus- ja opetusjärjestelmät, jotka vastaavat digitaalisen ajan vaatimukseen
- Digitaalisten teknologioiden, työkalujen ja materiaalien hyödyntämistä koulutuksen, opetuksen ja nuorisotyön laadun ja saavutettavuuden parantamiseksi
- Kehittää opetusta ja oppimista sekä tarjota osallistavampia oppimiskokemuksia.
- Tukea digitaalista siirtymää keskittyen ihmisten tarpeisiin
- Ratkaisuna kohdata entistä tehokkaammin yhteiskunnallisia haasteita, kuten tekoäly ja disinformaatio
- Hankkeisiin osallistuvien digitaalisten taitojen ja osaamisen kehittämistä sekä digitaalisen valmiuden ja kapasiteetin vahvistamista

SALTO Digital resurssikeskus Erasmus+ ja ESC-ohjelmien tukena

- SALTO Digital tarjoaa hyödyllisiä resursseja digitaalisen siirtymän osalta ja jakaa hyviä käytäntöjä sekä esimerkkejä Erasmus+ -ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen ohjelmien hankkeista, jotka käsittelevät digitaalista siirtymää.
- SALTO Digital tuottaa materiaaleja, työkaluja, raportteja, ohjeita ja julkaisuja eri kohdeyleisöille, mukaan lukien kansalliset toimistot, päättäjät ja edunsaajat. SALTO Digitalin sivusto ja materiaalit ovat englanninkielisiä (osa työkaluista käännetään su/ru)
- SALTO Digitalin sivuilta löytyy mm. havainnollistavia käytännön esimerkkejä (Onepagers), miten olemassa olevia EU-ohjeita ja -työkaluja voidaan hyödyntää hankkeissa digitaalisen siirtymän painopisteen integroimiseksi
- SALTO Digitalin verkko-osoite: <https://www.oph.fi/en/salto-digital/materials-salto-digital>

Digitaalisen yhteistyön alustat ja työkalut

- **eTwinningissä** voit tehdä kansainvälisiä projekteja ja olla mukana Euroopan laajuisessa oppimisympäristössä. eTwinningin kautta voit myös etsiä kumppaneita Erasmus+-hankkeeseen (erityisesti yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen toimijat).
- **EPALE – Aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi** on avoin, monikielinen yhteisö aikuiskoulutuksen ammattilaisille sekä kaikille aikuisten oppimisesta kiinnostuneille. Alustalla voit mm. jakaa tietoa ja etsiä Erasmus+ -hankekumppaneita.
- **SELFIE** on maksuton, helppokäyttöinen ja mukautettavissa oleva väline, joka auttaa kouluja arvioimaan niiden tarjoamia oppimismahdollisuuksia digitaalisella aikakaudella. Työkalua voi hyödyntää niin opiskelijan, opettajan kuin työelämän näkökulmasta.
- **Digitaalisen koulutuksen keskus (Digital Education Hub)** muun muassa tukee EU:n jäsenvaltioita perustamalla digitaalista koulutusta koskevien kansallisten neuvontapalvelujen verkoston. Keskus liittyy digitaalisen koulutuksen toimintaohjelmaan.

Lue lisää edellä mainituista: <https://www.oph.fi/fi/ohjelmat/digitalisaatio>

Kiitos

10-VUOTIAS EPALE ON

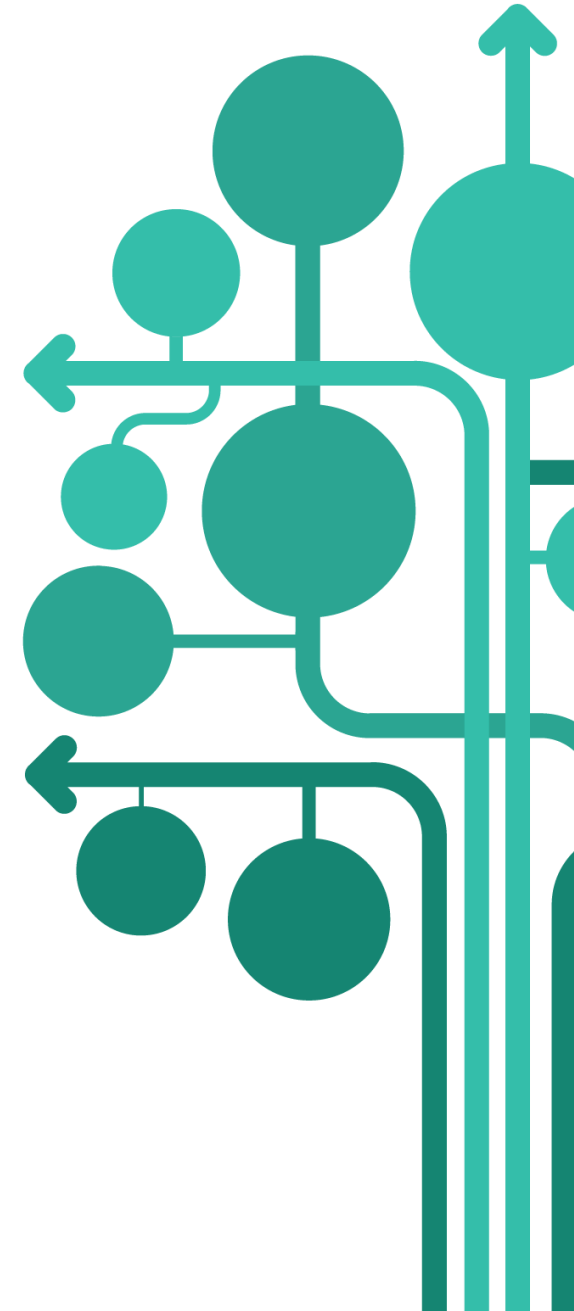
Olennainen osa Euroopan unionin strategiaa, jolla pyritään lisäämään ja parantamaan kaikkien aikuisten oppimismahdollisuuksia.

- Avoin, monikielinen, ylirajainen yhteisö
- Osa Erasmus+ -ohjelmaa ja aikuisoppimisen kansainvälistymispalveluja OPH:ssa
- Tavoitteena ammattilaisten verkostoituminen, alan vahvistuminen, kaikkien, hyvien käytäntöjen vaihto, tiedonkulku

Euroopan laajin aikuisoppimisen ammattilaisten yhteisö

- Yli 170 000 jäsentä Euroopan laajuisesti
- Noin 2 000 rekisteröitynyttä käyttäjää Suomessa
- 32 eri kieliversiota

EPALE verkossa: epale.ec.europa.eu/fi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Suomalaisten digitaidot PIAAC- tutkimuksen valossa

Joonas Mannonen

Kansallinen tutkimusjohtaja (PIAAC)

Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Jyväskylä 18.11.2025

Kansainvälinen aikuisten taitotutkimus (PIAAC)

- **Programme for the International Assessment of Adult Competencies**
 - OECD:n organisoima tutkimushanke, jossa arvioidaan työikäisten (16–65 v) aikuisten tiedonkäsittelyn perustaitoja
 - Koulutuksen tutkimuslaitos (JY) ja Tilastokeskus toteuttajat Suomessa
- **PIAAC I (2011–2017, Suomessa 2011–2012)**
 - 38 maata, 245 000 aikuista (Suomessa n = 5 464)
 - Suomen aikuiset toiseksi tai kolmanneksi parhaita lukutaidossa, numerotaidossa ja tietotekniikkaa soveltavassa ongelmanratkaisutaitossa
- **PIAAC II (2022–2023)**
 - 31 maata, 161 000 aikuista (Suomessa n = 4 061)
 - Lukutaito, numerotaito ja adaptiivinen ongelmanratkaisutaito

Mikä tekee PIAAC-tutkimuksesta erityisen?

- Noudattaa vaativia tieteellisiä standardeja
- Aineistot ovat kansallisesti edustavia, joten tulokset kertovat
 - Suomessa noin 3,4 miljoonan aikuisen taidoista (60 % väestöstä)
 - Osallistujamaissa yhteensä yli miljardin aikuisen taidoista
- Tulokset ovat kansainvälisesti ja ajallisesti vertailukelpoisia
- Taitoja arvioidaan arkielämän tilanteita simuloivilla tehtävillä ja taitojen yhteyttä erilaisiin taustatekijöihin laajalla taustakyselyllä
 - Aikuiset tekivät tehtävät kannettavalla tietokoneella PIAAC I -tutkimuksessa ja tablettitietokoneella PIAAC II -tutkimuksessa
- Aineistot on kerätty tietokoneavusteisina käyntihaastatteluina

PIAAC I –tutkimus (2011–2012) herätti huolta suomalais aikuisten digitaidoista

- Suomen 16–65-vuotiaista aikuisista vähintään miljoonalla arveltiin olevan puutteelliset digitaidot (Malin ym. 2013)
 - 19 % ei joko osannut tai halunnut tehdä tutkimuksen tehtäviä kannettavalla tietokoneella lainkaan
 - Lisäksi 11 % pärjasi tietotekniikkaa soveltavan ongelmanratkaisutaidon tehtävissä hyvin heikosti
- Aikuisten tietotekniikkaa soveltavat ongelmanratkaisutaidot olivat keskimäärin sitä puutteellisemmat, mitä vanhempaa ikäryhmää tarkasteltiin
 - Huolenaiheena etenkin 50–65-vuotiaiden ja otoksen ulkopuolelle jääneiden, yli 65-vuotiaiden taidot

Digilaitteiden käyttö PIAAC II –tutkimuksessa (2022–2023)

- PIAAC II –tutkimuksessa tilanne oli kehittynyt parempaan suuntaan: Lähes kaikki suomalaisaikuiset pystyivät osallistumaan tutkimukseen tablettitietokonetta käyttämällä, ja digitaalisten laitteiden käyttö vapaa-ajalla oli äärimmäisen yleistä

	Tietokone	Älypuhelin	Tabletti
Suomi 16–49-vuotiaat	73 %	99 %	26 %
Suomi 50–65-vuotiaat	68 %	96 %	45 %
OECD 16–49-vuotiaat	67 %	98 %	30 %
OECD 50–65-vuotiaat	56 %	92 %	32 %

Taulukko: Digitaalisia laitteita vähintään viikoittain vapaa-ajallaan käyttävien aikuisten osuudet Suomessa ja OECD-maissa keskimäärin (16–49- ja 50–65-vuotiaat)

Digitaidot ja tiedonkäsittelyn perustaidot – saman kolikon kaksi puolta?

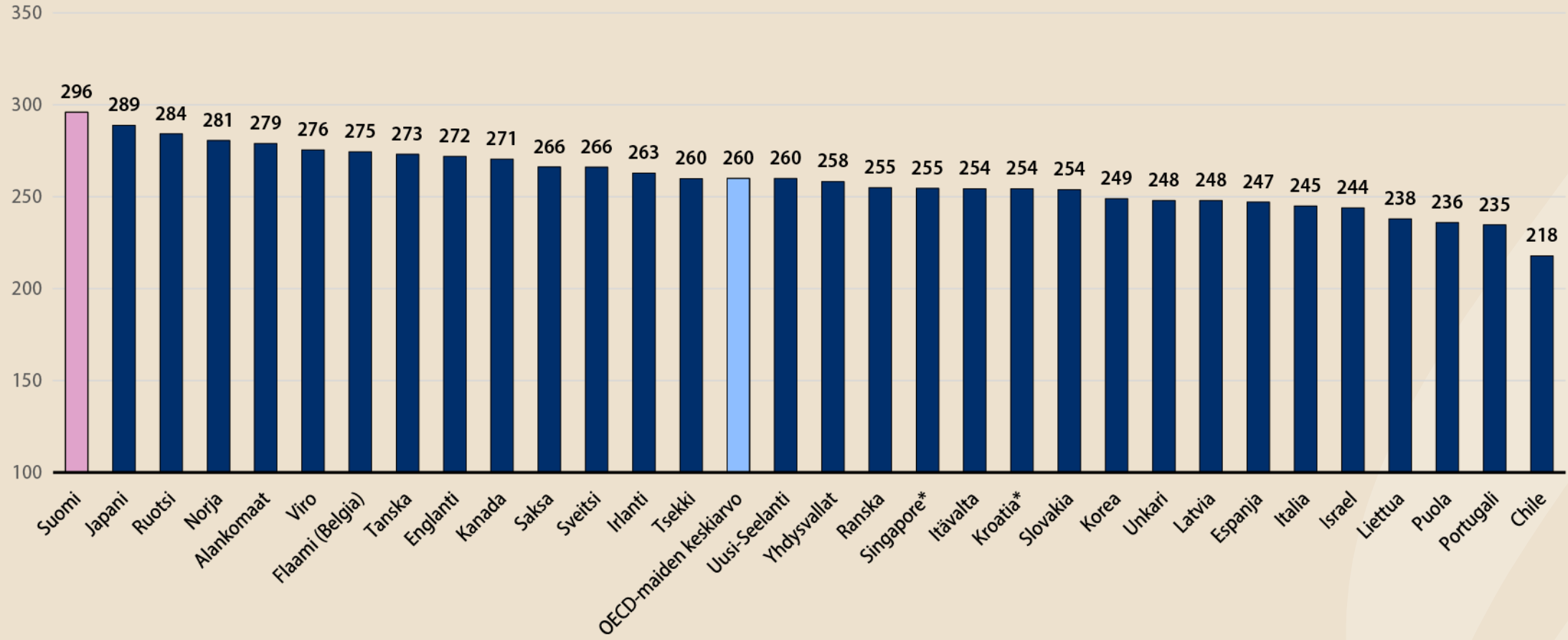

- Digitaitoja ja tiedonkäsittelyn perustaitoja (esim. lukutaito ja numerotaito) on hankalaa eikä välttämättä mielekästä erotella täysin toisistaan
- Digitaaliset laitteet ja sovellukset ovat ennen kaikkea tiedonkäsittelyn työkaluja
 - Ne edesauttavat tiedon hakemista, jäsentämistä, arviointia, hyödyntämistä, välitystä, yms., mutta eivät poista tarvetta ihmisen omille kognitiivisille tiedonkäsittelyn prosesseille
- Teknisten digitaitojen lisäksi tulee ymmärtää, miten hyvin aikuiset pystyvät kognitiiviseen tiedonkäsittelyyn digitaalisia välineitä hyödyntäen
- Tarkastellaan seuraavaksi, millaiset tiedonkäsittelyn perustaidot Suomen aikuisilla on PIAAC II –tutkimuksen (2022–2023) perusteella (Mannonen ym. 2024)

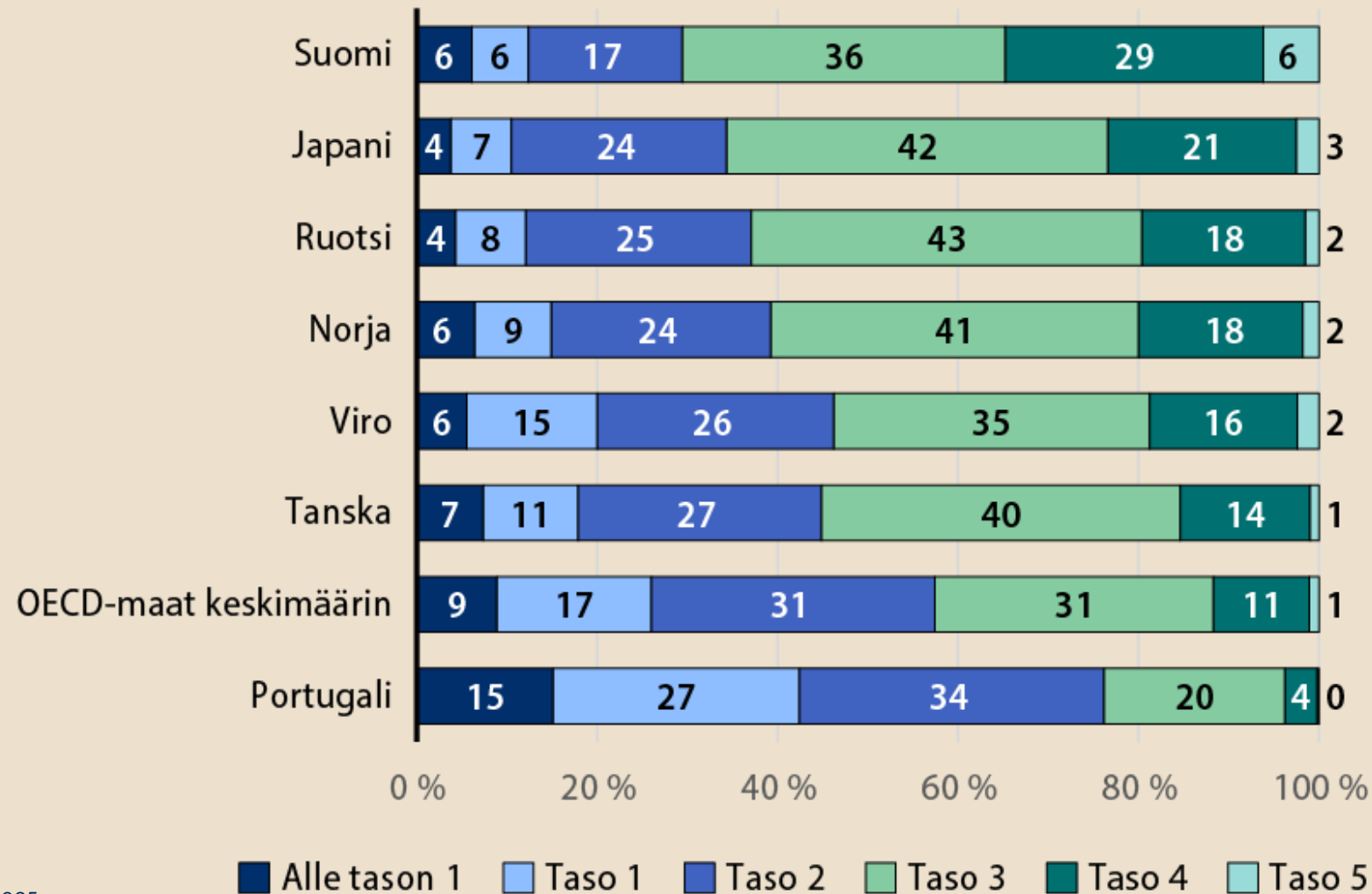
Suomen aikuiset keskimäärin osallistujamaiden parhaita lukutaidossa

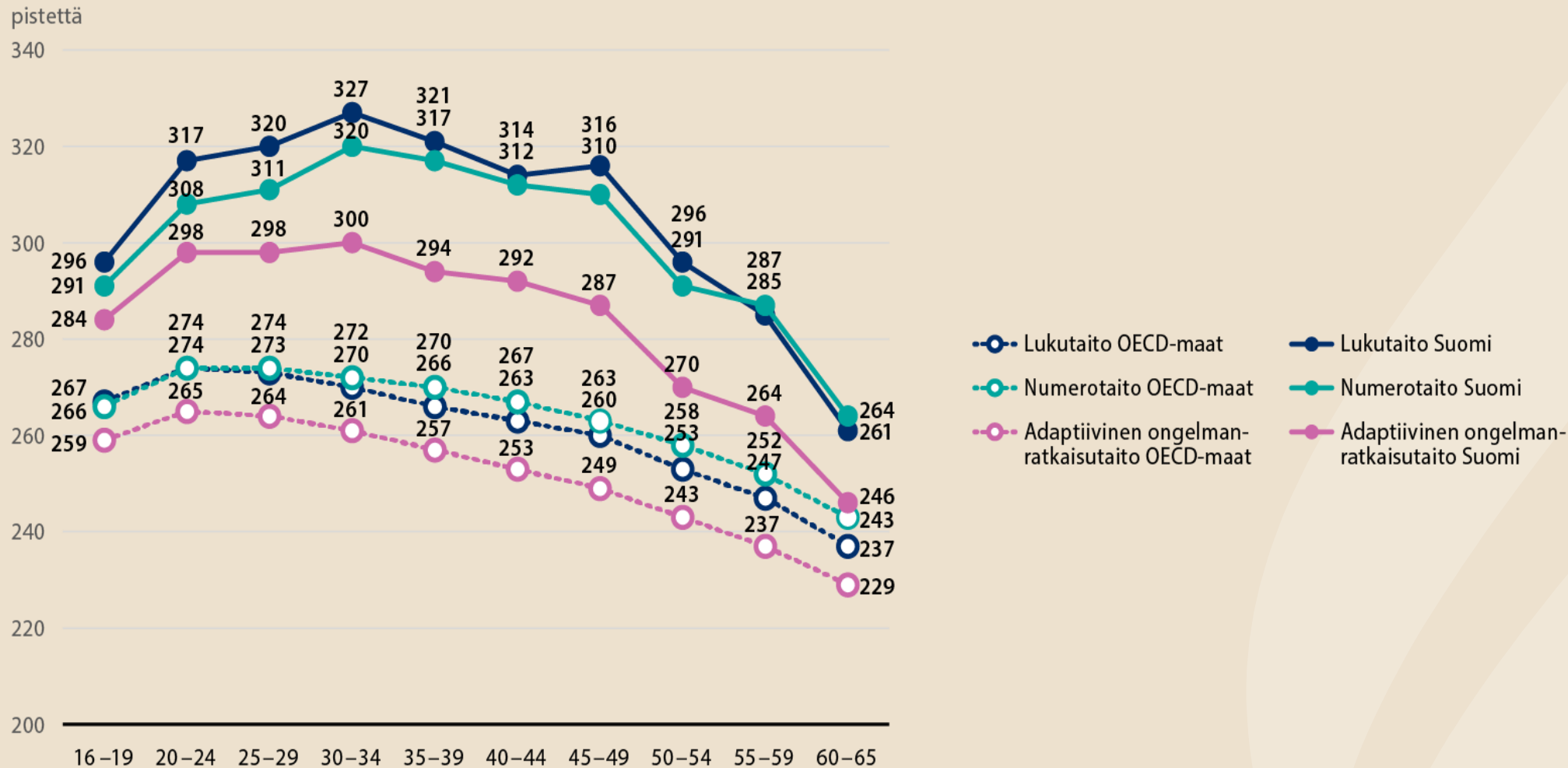
pistettä

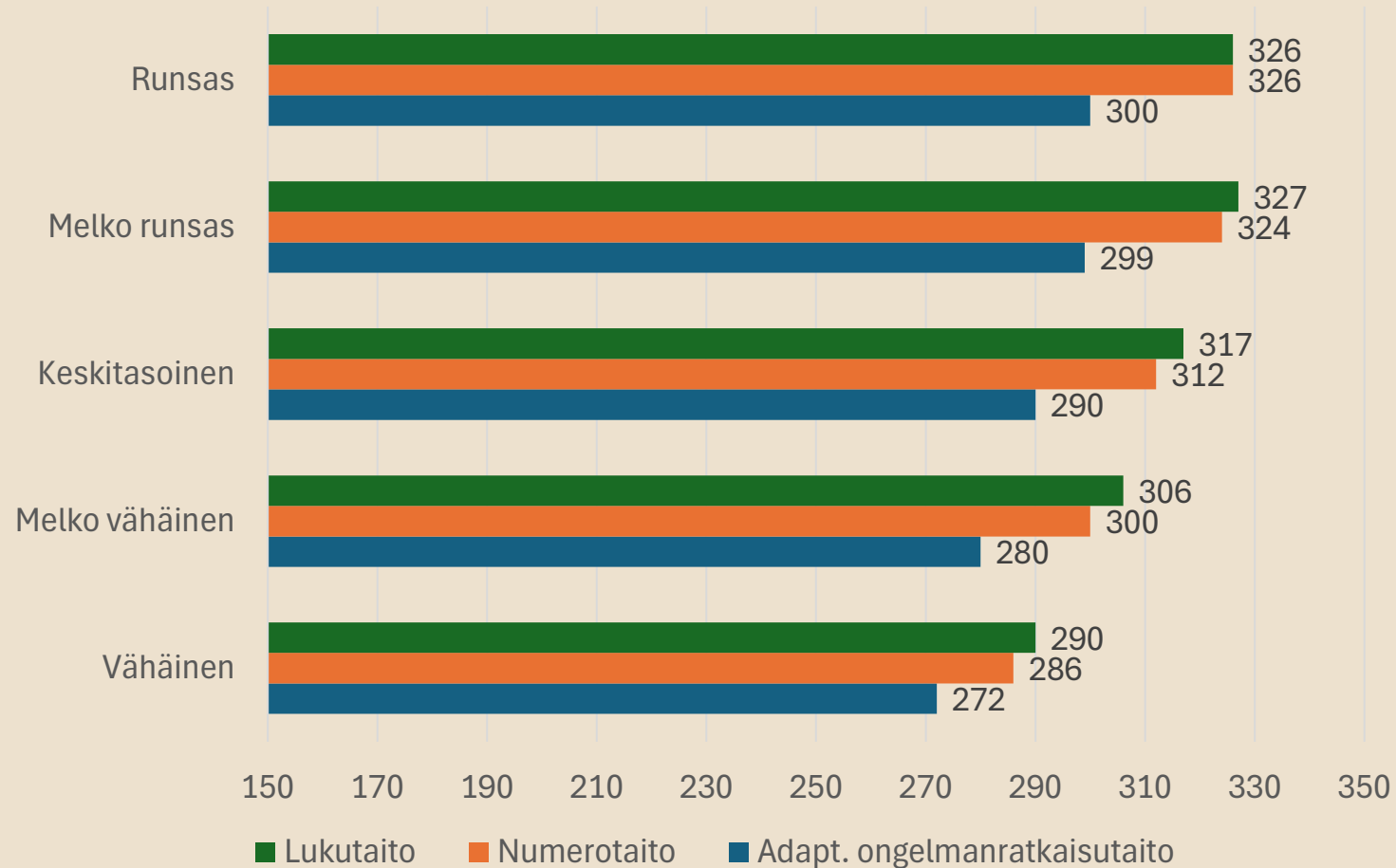
Aikuisten jakautuminen lukutaidon suoritustasolle Suomessa ja valituissa vertailumaissa

Suomen kaikki ikäryhmät olivat kansainvälisessä vertailussa vahvoja, mutta ikäryhmien välillä oli eroja

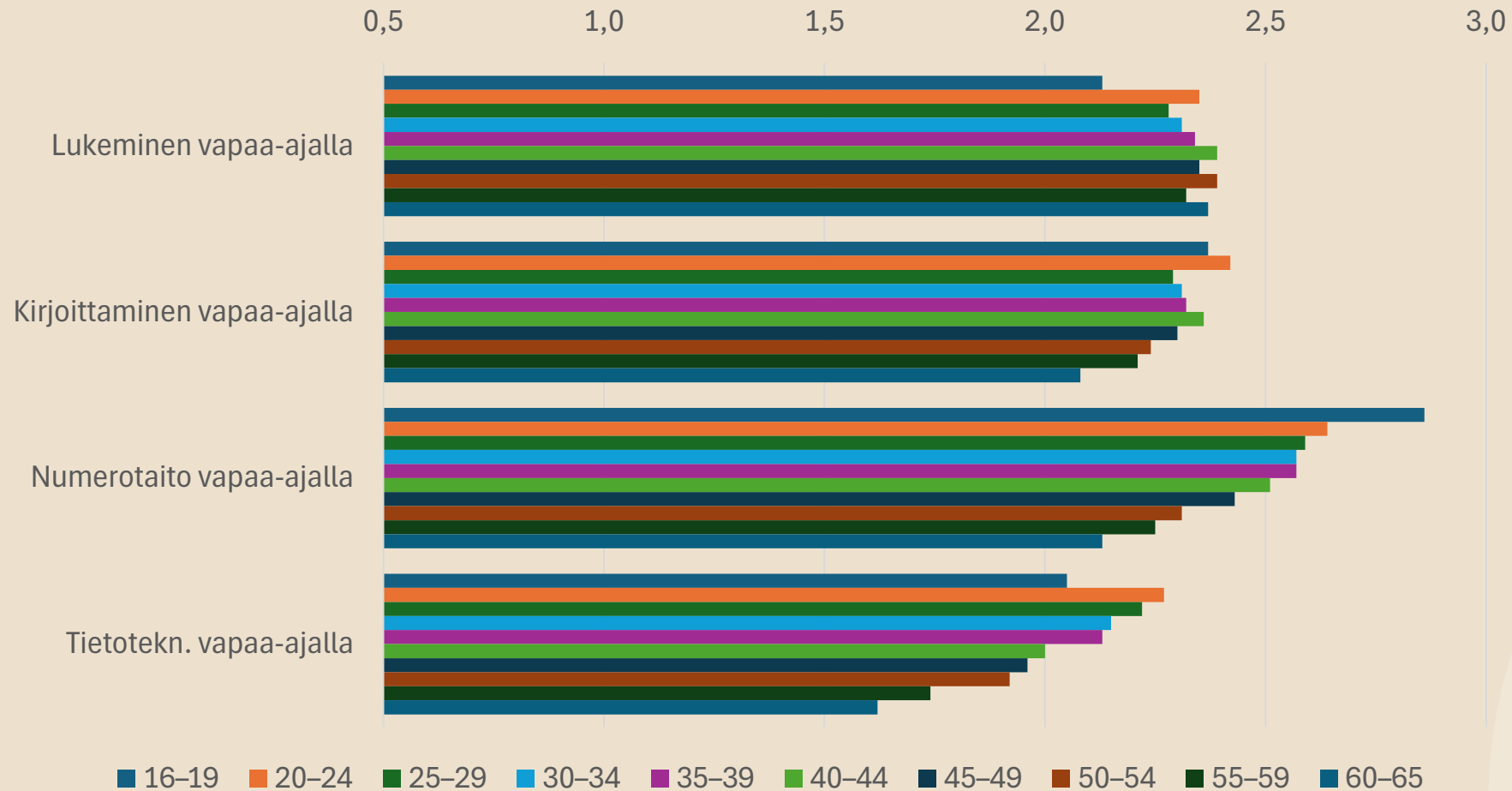
Tieto- ja viestintäteknologian käyttö työssä ennustaa parempia perustaitoja Suomessa

Perustaitojen käyttö työssä ikäryhmittäin Suomessa

Perustaitojen käyttö vapaa-ajalla ikäryhmittäin Suomessa

Suurin osa suomalaisista taitojaan vastaavassa työssä, mutta digitaidot yleisin alue, jossa puutteita

	Naiset (%)	Miehet (%)
Taidot työssä vaadittuja paremmat	17	19
Taidot vastaavat työssä vaadittuja	59	64
Taidot työssä vaadittuja heikommät	24	17

Useimmin mainitut puutteet taidoissa:

- Tietokone- ja ohjelmistotaidot (55 %)
- Kielitaidot (28 %)
- Koneiden tai laitteistojen käyttötaidot (28 %)
- Viestintä- ja esiintymistaidot (24 %)
- Vuorovaikutustaidot (24 %)

Ei pidä olla huolissaan

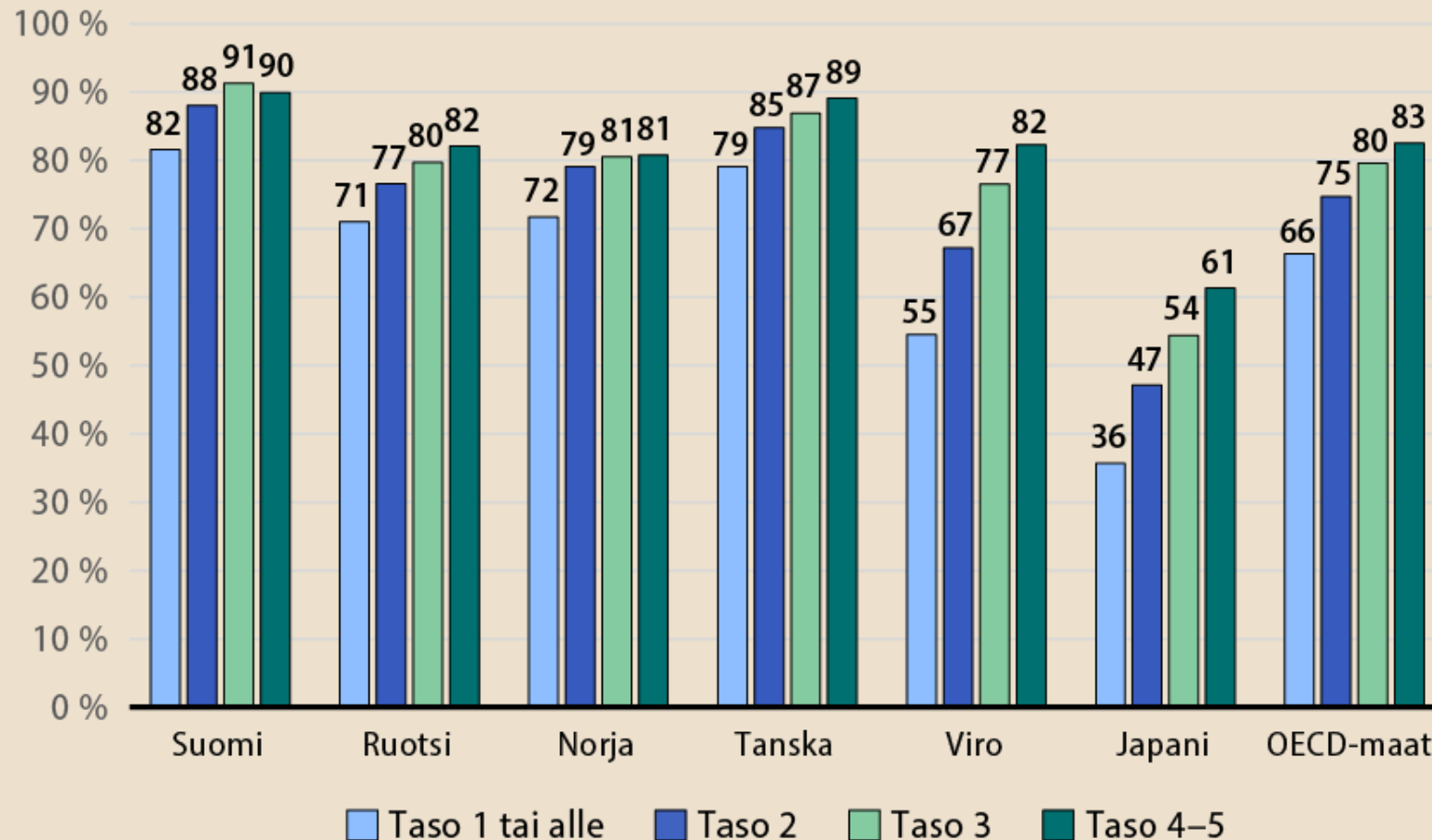
- Suomen aikuisten tiedonkäsittelyn perustaidot ovat keskimäärin maailman parhaita, mikä tarkoittaa, että heillä on erinomaiset valmiudet hyödyntää digitaalisia välineitä ja oppia digitaitoja vanhemmallakin iällä
 - Lähitulevaisuudessa 50-vuotta täyttävä sukupolvi on Suomen koulutetuin ja perustaidoiltaan etevämpi kuin mikään aiempi sukupolvi samanikäisenä
- Aika auttaa isossa kuvassa uusien teknologioiden omaksumisessa
 - Digitaalisten laitteiden käyttö on yleistynyt väestötasolla huimasti viimeisen kymmenen vuoden aikana

Pitää olla huolissaan

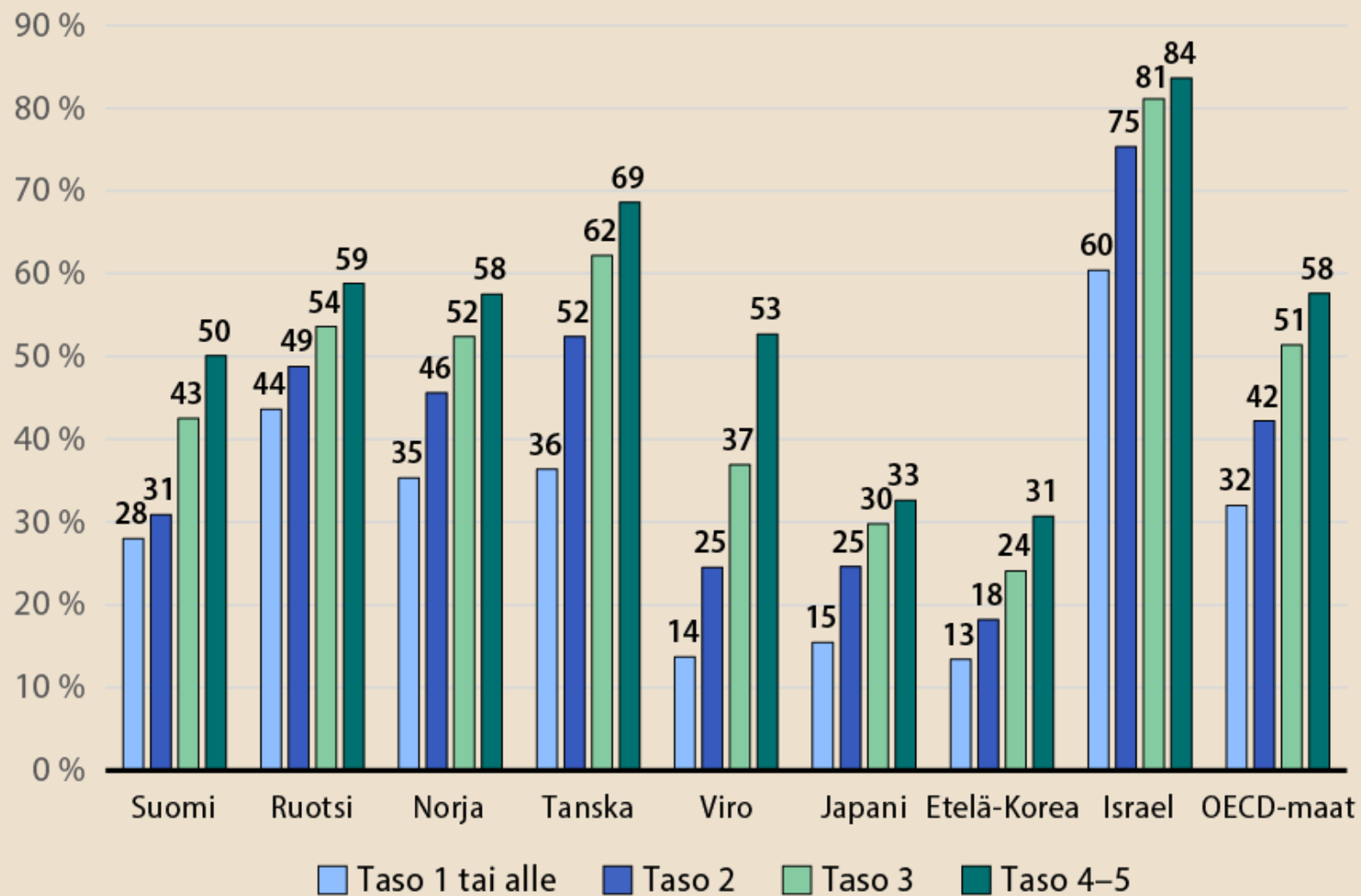

- Suomen aikuiset ovat ehkä **keskimäärin** osallistujamaiden taitavimpia, mutta 9,1 prosentilla (noin 310 000 aikuista) on yhteiskuntaan osallistumisen kannalta puutteelliset taidot kaikissa kolmessa taitoalueessa
 - Suomessa ja maailmalla näkyy perustaitojen polarisaatiokehitystä esimerkiksi sosioekonomisen, koulutus- ja maahanmuuttotaustan mukaan
 - Mitä vanhempaa ikäryhmää tarkastellaan, sitä todennäköisemmin taidot ovat puutteelliset. Entä yli 65-vuotiaat?
- Aika auttaa vain niitä, jotka osaavat oppia itseohjautuvasti tai hakea tukea
 - Teknologiat muuttuvat nopeammin kuin kaikki ehtivät omaksua niitä
 - Digitaalisia laitteita ehkä käytetään yhä enemmän, mutta kaikki käyttö ei kehitä taitoja

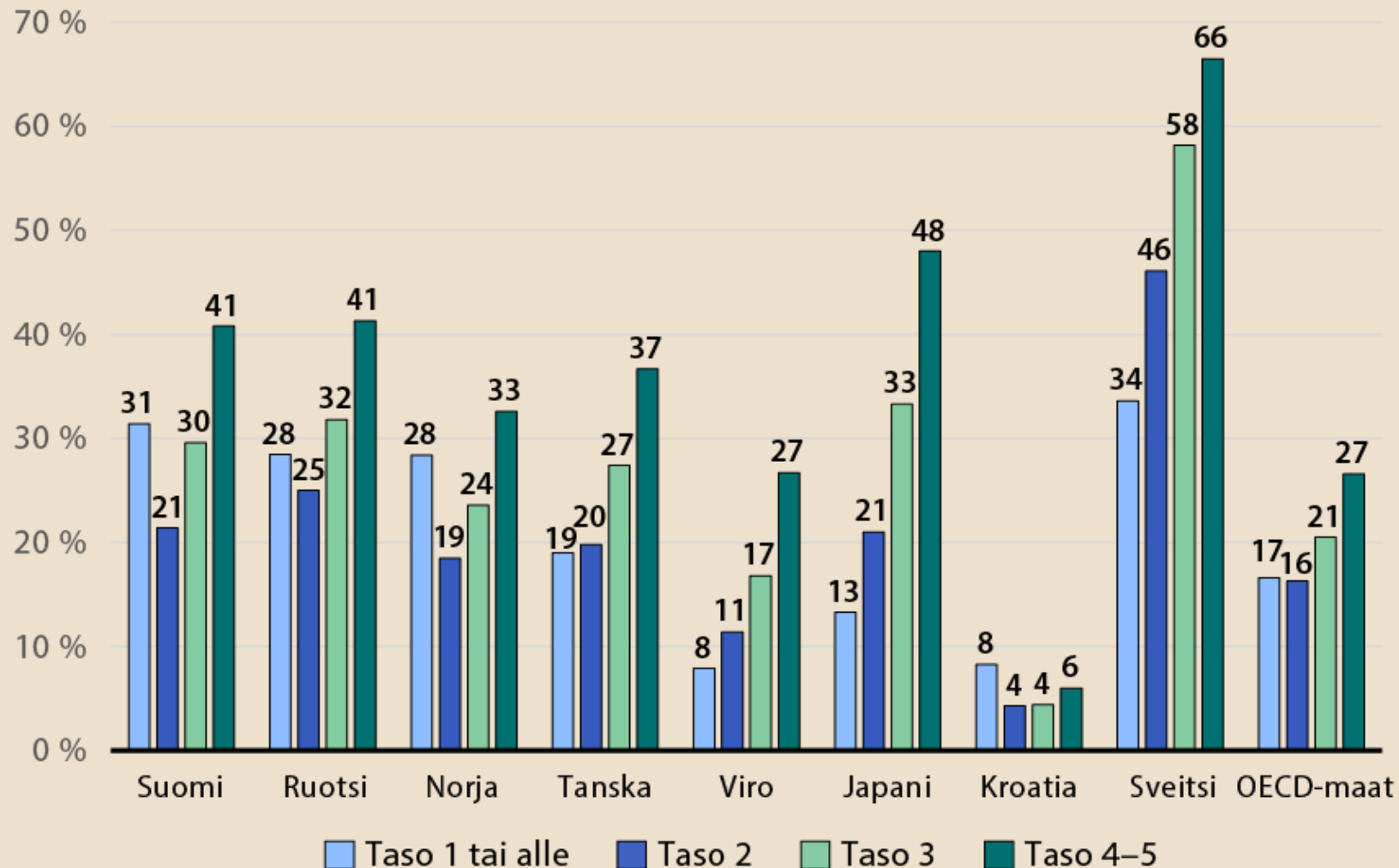
Parhaat lukijat yleisimmin tyytyväisiä elämäänsä

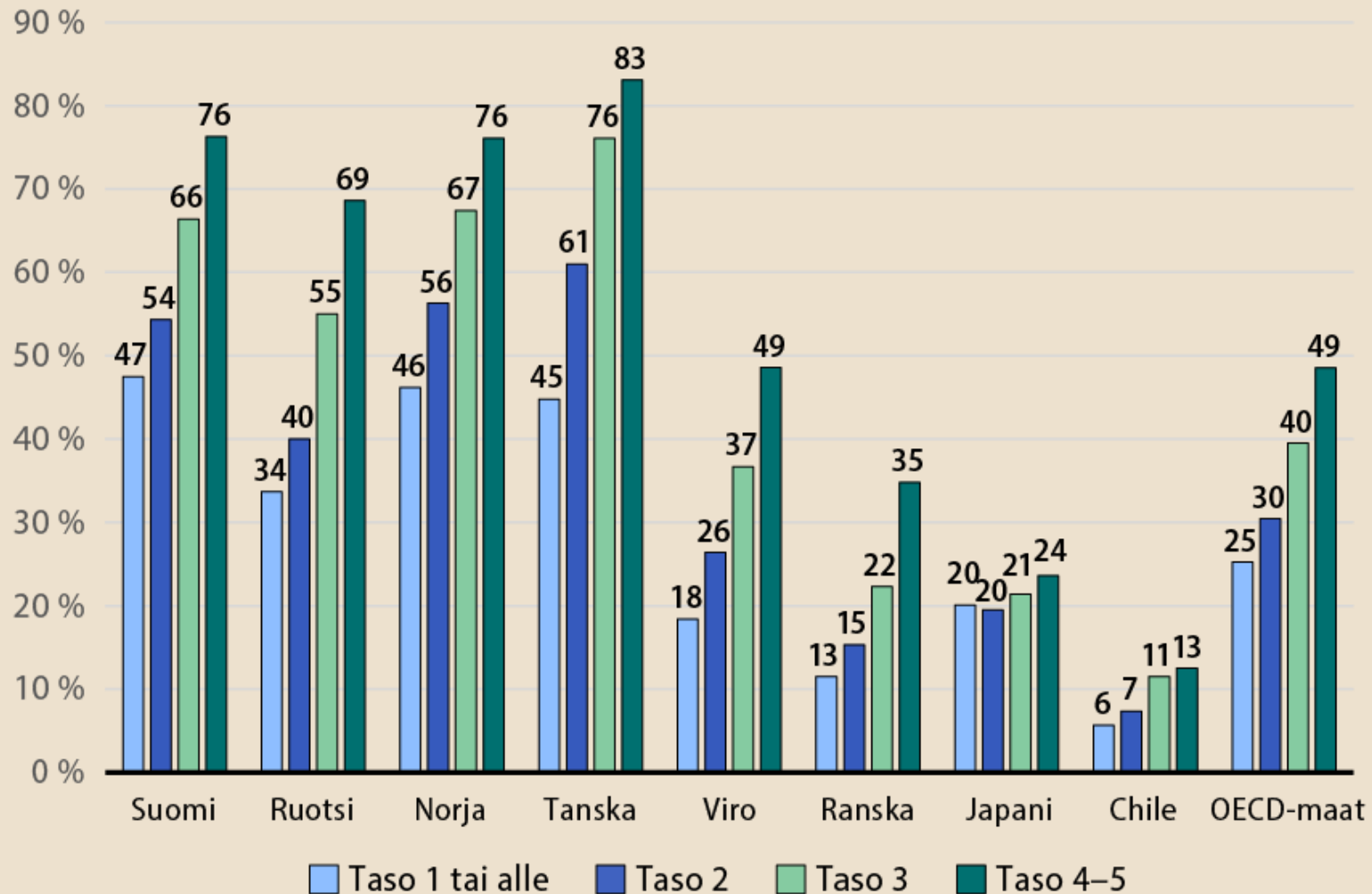
Parhaat lukijat kokevat terveytensä hyväksi muita yleisemmin

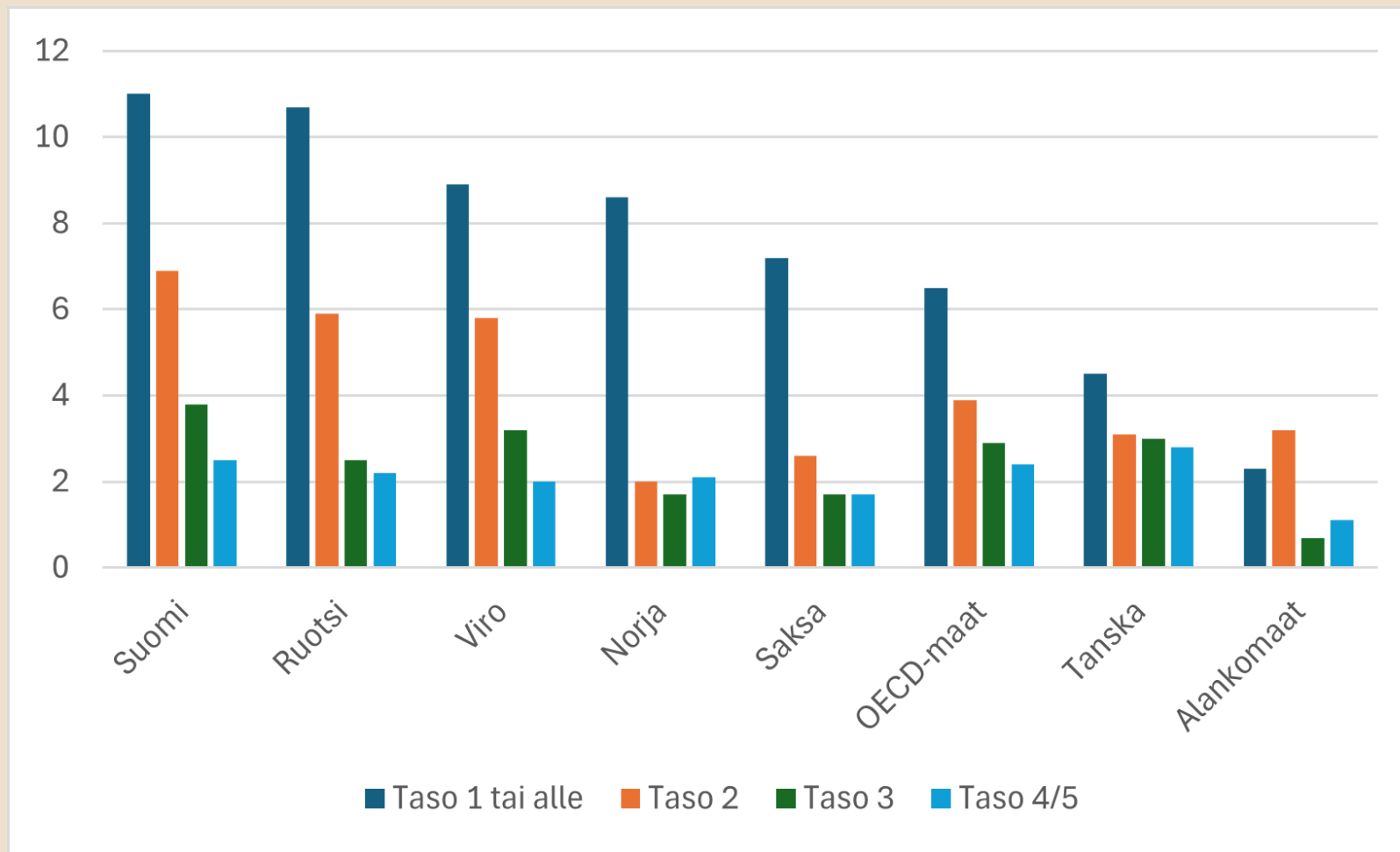
Poliittiset vaikutusmahdollisuudet koetaan parhaiksi parhaiden lukijoiden keskuudessa

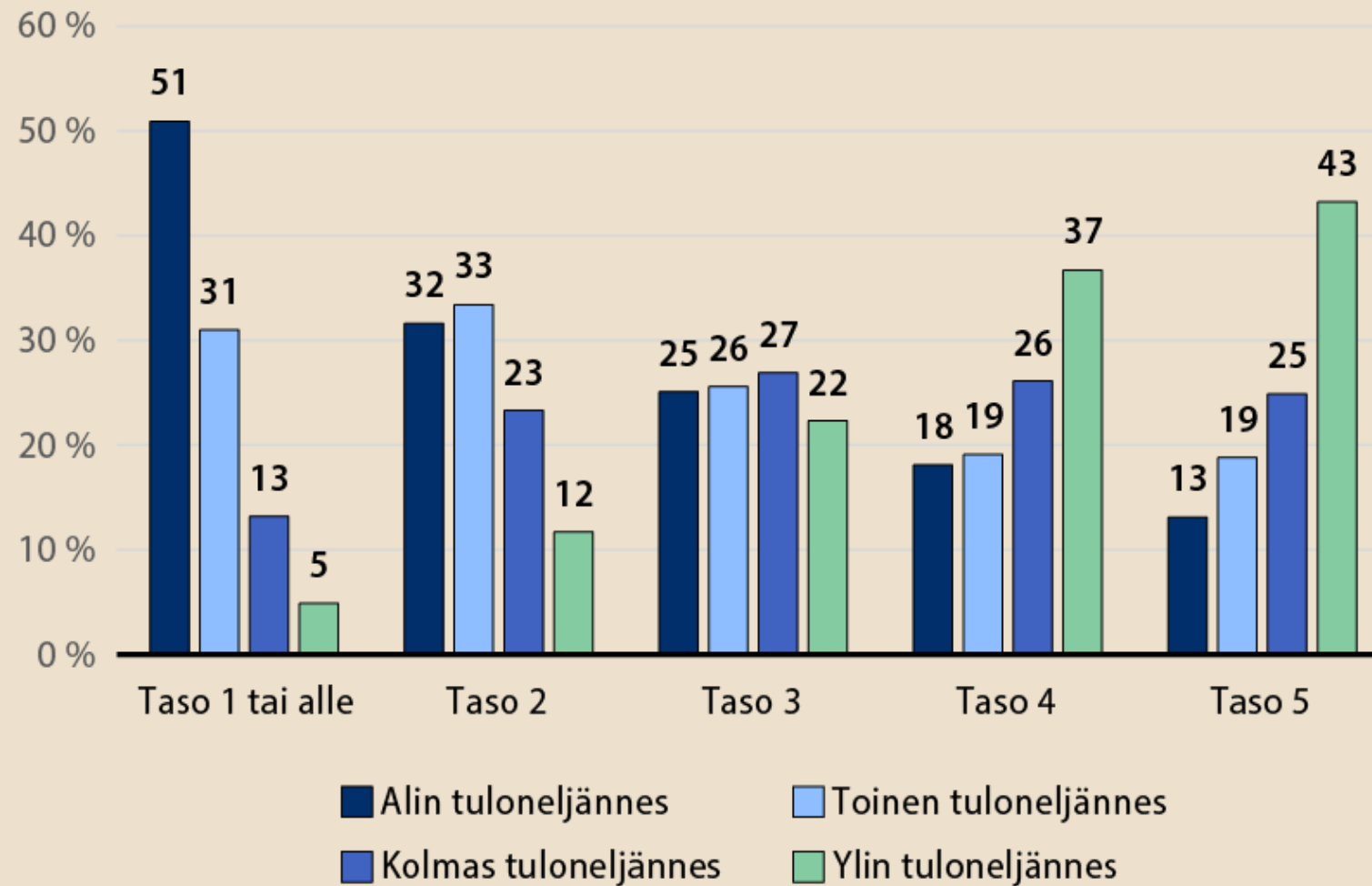
Luottamus kanssaihmiseen suurinta parhaiden lukijoiden keskuudessa

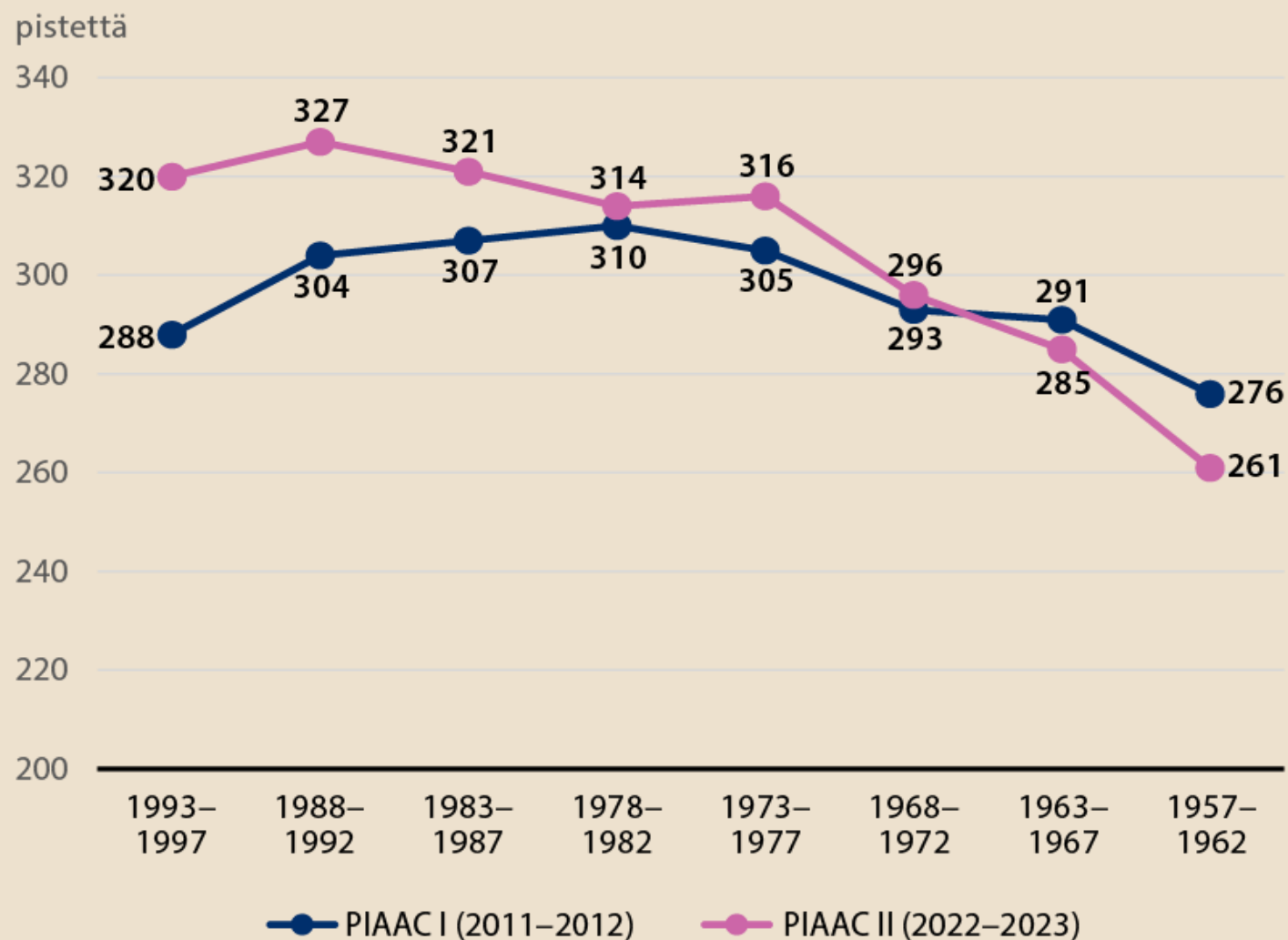
Työttömien osuudet lukutaidon suoritustason mukaan

Perustaidot positiivisessa yhteydessä tulotasoon, esimerkkinä numerotaito

Kohorttitarkastelun perusteella taidot voivat kehittyä vielä keski-iässä, esimerkkinä **lukutaito**

- Malin, A., Sulkunen, S., & Laine, K. (2013). Kansainvälisen aikuistutkimuksen ensituloksia. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja*, 19.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-237-1>
- Mannonen, J., Nissinen, K., Virolainen, M., & Rautopuro, J. (2024). PIAAC II: Toisen Kansainvälisen aikuisten taitotutkimuksen ensituloksia. *Valtioneuvoston julkaisuja*, 2024:61. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-675-4>

Suomalaisten digitaidot PIAAC- tutkimuksen valossa

Kiitos!

Joonas Mannonen

joonas.o.mannonen@jyu.fi

+358 40 658 3062

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Vahvempaa digiosaamista digitalisaation viitekehystyöllä

Asiantuntija Mirka Råback
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja
vapaa sivistystyö -yksikkö

18.11.2025

Digitalisaation strategiatyön kokonaiskuva

Vahva ja välittävä Suomi

Suomen digitaalinen kompassi

Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjaukset 2027

**Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä
vapaan sivistystyön digitalisaation viitekehys**

Vapaan sivistystyön digitalisaation tavoitetila

Digitalisaation viitekehystyön eri osa-alueet

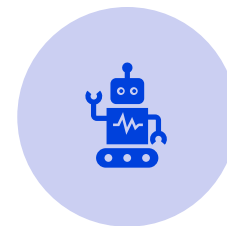
Digitalisaation viitekehystyössä määritellään opetus- ja kulttuuriministeriön, Opetushallituksen ja toimialan yhteistyönä kehittämistyötä ohjaavat periaatteet, tavoitetila ja toimenpiteet digitalisaation eri osa-alueille:

**DIGITALISAATION
KEHITTÄMISEN
EDELLYTYKSET**

**DIGITAALINEN
OSAAMINEN**

**INFRASTRUKTUURIN,
PALVELUIDEN JA
YHTEENTOIMIVUUDEN
KEHITTÄMISEN TUKI**

**TIEDONHALLINTA
JA LAATU**

**TIETOSUOJA JA
TIETOTURVA**

**DIGITALISAATION
LAINSÄÄDÄNTÖ JA
-TULKINTA**

**DIGITALISAATION
TUTKIMUS**

Vapaan sivistystyön digitalisaation tavoitetila

Julkaistu keväällä 2025 suomeksi ja ruotsiksi
osana OKM:n julkaisusarjaa

Kuvaa digitalisaation nykytilan ja tavoitetilan
vapaan sivistystyön kontekstissa toimialan
digitalisaatiota määrittelevien asiakirjojen
pohjalta

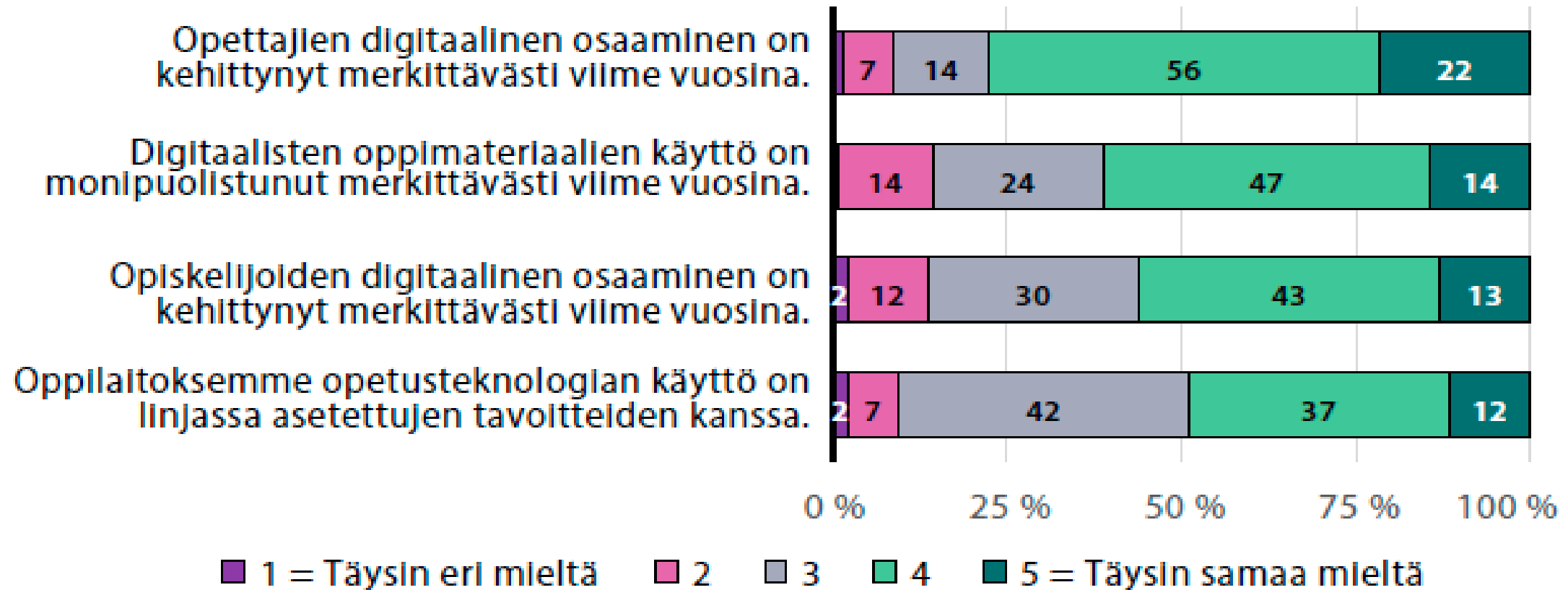
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-224-2>

Selvityksiä:

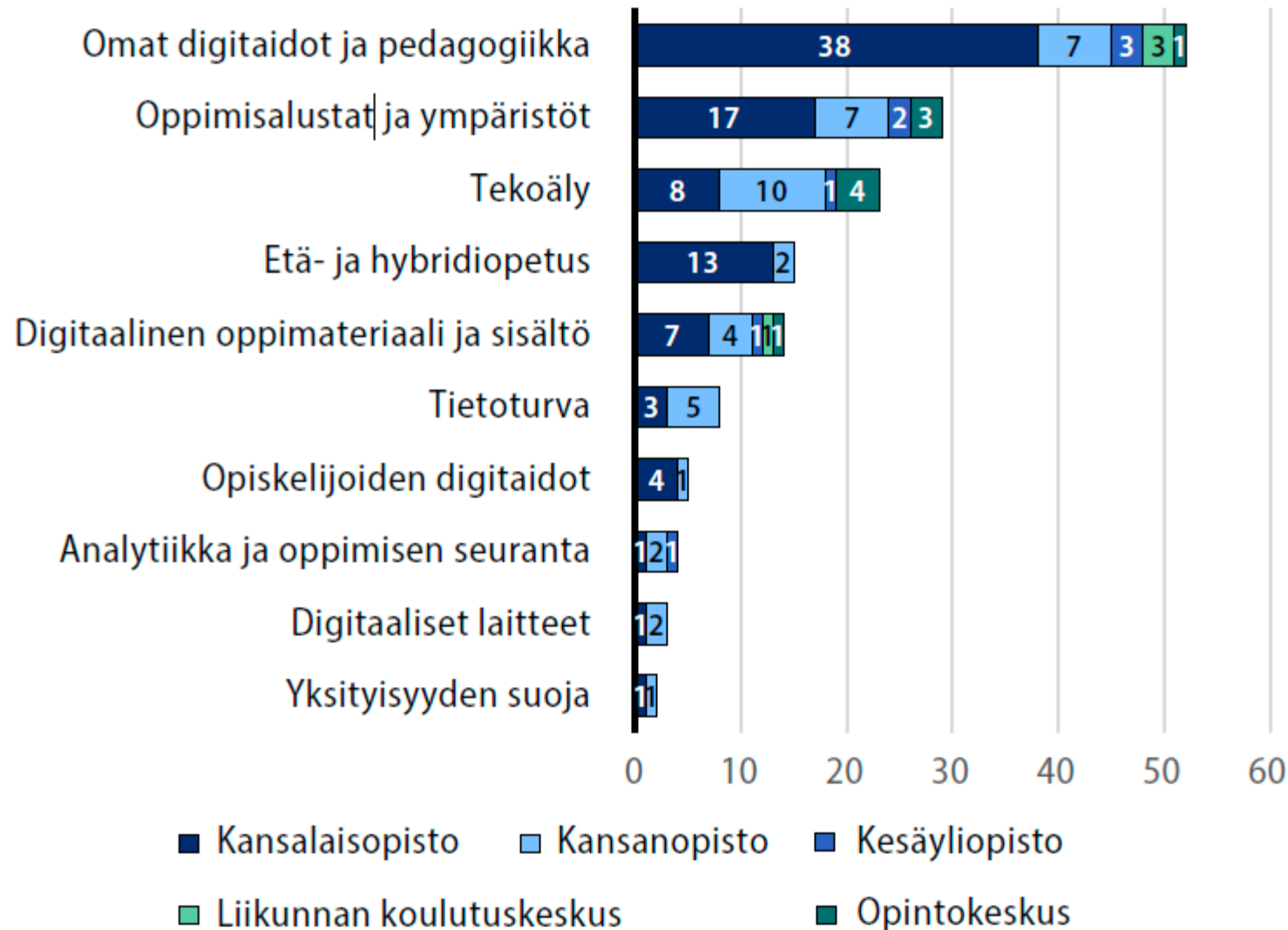
- **Vapaan sivistystyön digitalisaation nykytilaselvitys**
(Hotulainen et al., 2025, OKM)
- **Digiä ikä kaikki? : Ikäihmisten digitaidot ja -syrjäytyminen koronapandemian aikana ja koronapandemian vaikutukset vapaan sivistystyön oppilaitosten varautumiseen** (Renfors & Suoranta, 2025, OKM)
- Koulutuksen digitalisaation kehittämisen tieteellistä tietopohjaa koskeva selvitys **Digitalisaation vaikutukset oppimiseen, osaamiseen ja hyvinvointiin** (Häkkinen et al. 2025, OPH)

Oppimisen ja opetuksen digitalisaatio vapaan sivistystyön oppilaitoksissa

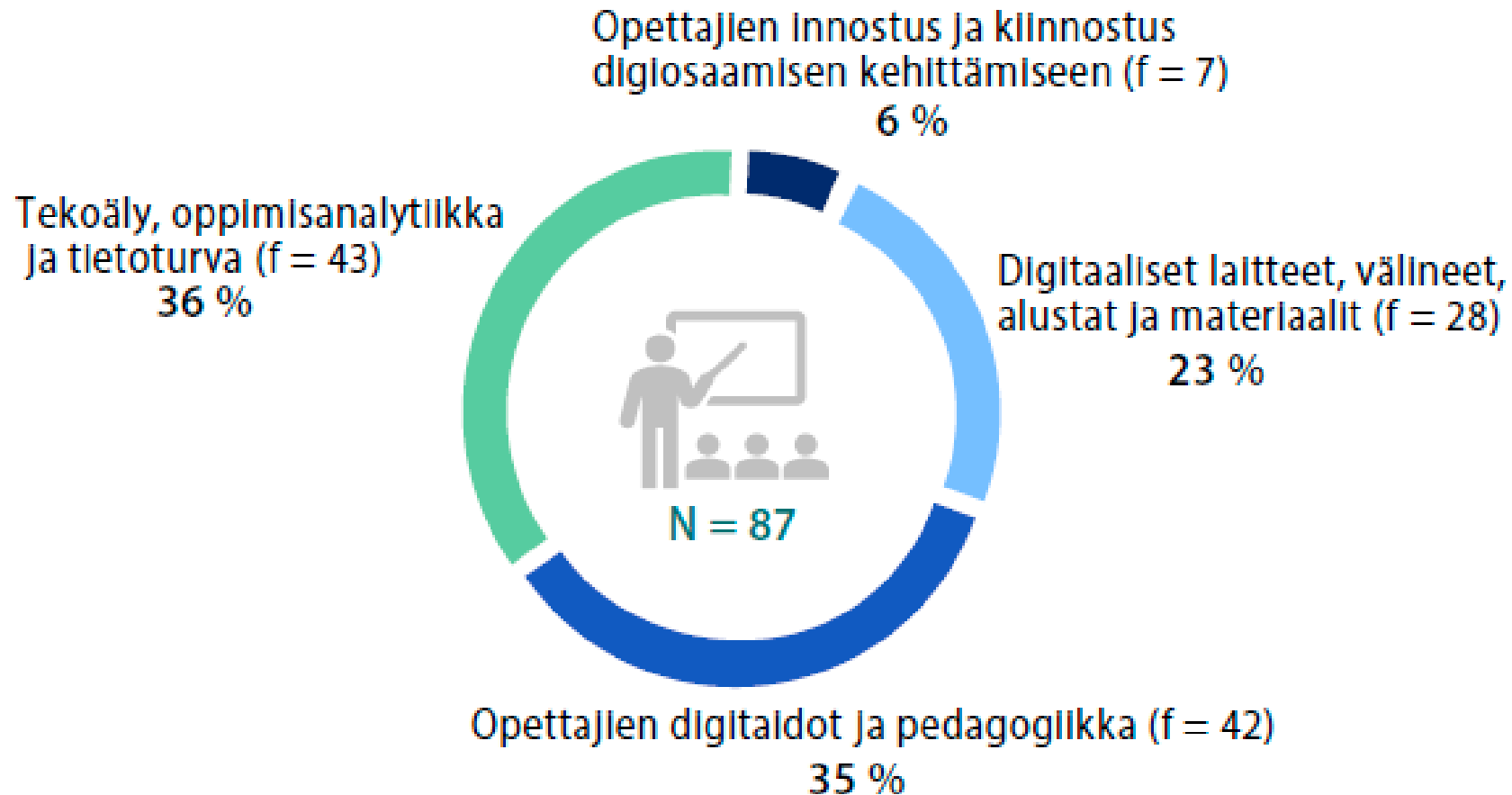
Lähde: Hotulainen ym. 2025, Selvitys digitalisaation toteutumisen nykytilasta vapaassa sivistystyössä.
Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:17

Opetushenkilökunnan lisäkoulutuksen tarve

Lähde: Hotulainen ym.
2025, Selvitys
digitalisaation
toteutumisen nykytilasta
vapaassa sivistystyössä.
Opetus- ja
kulttuuriministeriön
julkaisuja 2025:17

Opetushenkilökunnan lisäkoulutuksen tarve

Lähde: Hotulainen ym. 2025, Selvitys digitalisaation toteutumisen nykytilasta vapaassa sivistystyössä. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2025:17

Ikäihmiset digitaalisina toimijoina (Renfors & Suoranta 2025)

Digiteknologian käyttäjätyypit:

Aktiiviset digin käyttäjät

Käytännön hyötyjä arvostavat

Epävarmat ja tukea tarvitsevat

Välttelevät ja varaukselliset

Digitaalisten palveluiden ulkopuolelle jääneet

Lähde: Digiä ikä kaikki? : Ikäihmisten digitaidot ja -syrjäytyminen koronapandemian aikana ja koronapandemian vaikutukset vapaan sivistystyön oppilaitosten varautumiseen (Renfors & Suoranta, 2025)

Vapaan sivistystyön perustaitojen osaamismerkit

- Käyttöön 2024
- Kuusi teemaa:
 - Oppimisen taidot (4 merkkiä)
 - Tekstitaidot (4 merkkiä)
 - Numero- ja taloustaidot (7 merkkiä)
 - Vuorovaikutus- ja työhyvinvointitaidot (6 merkkiä)
 - Digitaidot (8 merkkiä)
 - Kestävyysosaaminen (3 merkkiä)
- Tutustu tarkemmin ePerusteissa:
 - [Osaamismerkit – ePerusteet](#)
- Merkin suorituksesta tulee merkintä KOSKI-tietovarantoon
- Oma Opintopolku –palvelussa

Digitaalinen osaaminen

- [Digitaalinen osaaminen | Opetushallitus](#)
 - **Tekoälysuositusten käyttöönoton tukeminen**
 - **Tekoälysuositukset julkaistu keväällä 2025:** oph.fi/tekoalysuositukset
 - **Tulossa koulutuskokonaisuus:** miten käytännössä soveltaa tekoälysuosituksia oppilaitoksessa ja omassa työssään.
 - Tukea tekoälyosaamisen kehittämiseen -sivusto: **[Oph.fi/tekoälyosaaminen](https://oph.fi/tekoalyosaaminen)**
 - **Tekoälyosaamisen kuvaukset**
 - Kansalaisten tekoälyosaamisen kuvaus toteutetaan osana Valtioneuvoston digitoimiston työtä. Tekoälyosaamisen perustason lisäksi kuvataan edistyneemmän osaamisen tasoja.
-

Digitaalisen osaamisen verkosto

- Yhdessä oppimisen ja kehittämisen väylä. Tarjoaa mahdollisuuden vuoropuheluun ja tiedonjakamiseen digipedagogisista käytännöistä sekä digisuunnitelmista ja -strategioista.
- Verkostotapaamisia:
 - Aamukahvitilaisuudet joka kuukauden ensimmäinen torstai klo 8.15-8.55.
 - 4.12. aiheena: Mis- ja disinformaatio opetuksessa
 - Teams-kanava, jossa vapaalla sivistystyöllä on oma tila
- Liity mukaan: [Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön digitaalisen osaamisen verkosto](#)
[|Opetushallitus](#)

LIITY
VERKOSTOON

Lisää tietoa vapaan sivistystyön viitekehystä

Viitekehysten sivut
<https://wiki.eduuni.fi/x/CXY5E>
sisältävät lisää tietoa
työpaketeista, ajankohtaisista
tehtävistä sekä julkaistusta
selvityksistä, julkaisuista ja
muusta materiaalista.

Kiitos

Yhteystiedot:
mirka.raback@oph.fi